

[Handelsministeren.]

stående retstilstand, at rejse spørgsmålet om, hvilken erhvervspolitisk, erhvervsøkonomisk og samfundsmæssig betydning i øvrigt de foreslåede næringsretlige reformer vil få. Spørgsmålet lader sig næppe besvare i alt for kategoriske vendinger. Lad mig for mit eget vedkommende sige, at jeg ikke har nogen forventninger om, at de foreslåede reformer umiddelbart vil føre til større omvæltninger i erhvervsudviklingen. Den væsentligste betydning vil utvivlsomt ligge deri, at en række udviklingstendenser, som allerede gennem nogen tid har gjort sig mærkbart gældende, vil få et friere og hermed også hurtigere forløb, end hvis man opretholdt restriktionerne i den gældende næringslov. Det foreliggende lovforslag kan karakteriseres som neutralt i spørgsmålet om stordrift kontra smådrift, navnlig inden for detailhandelen. Det gældende enbutiks-system er utvivlsomt en hæmsko på mange punkter for den igangværende udvikling, men erfaringen viser, at denne alligevel ikke lader sig standse. I øvrigt tror jeg ingenlunde, at udviklingen vil få et beløb, så alt havner i kæder og andre former for stordrift. Forbrugernes krav, vaner og hele indstilling er så varieret, at der utvivlsomt vil blive plads for en lang række virksomhedsformer og butikformer, der vil kunne konkurrere effektivt side om side, når blot man forstår og har vilje til at tilpasse sig udviklingen på rette måde.

Det er opmuntrende, at man inden for den store næringslovskommission, hvor så mange forskellige interesser har været bragt sammen, har kunnet blive enig om et så omfattende reformforslag, og det er med glæde, at jeg ved fremsættelsen af dette lovforslag har kunnet gøre kommissionens synspunkter og indstillinger til mine.

Med denne redegørelse skal jeg anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Anden næstformand (Thestrup): Eksemplarer af det nu fremsatte lovforslag vil blive omdelt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Handelsministeren (Lars P. Jensen): Hermed har jeg den ære for det høje ting

at fremsætte *forslag til lov om garantier til finansieringsinstitutter inden for detailhandelen*. Lovforslaget må ses i forbindelse med det forslag til en næringslov, som jeg havde den ære at fremsætte her for lidt siden uden for dagsordenen.

I næringslovskommissionen har — som jeg nævnte det under min fremsættelse af næringslovsforslaget — repræsentanter for Butikshandelens Fællesråd, Provinshandelskammeret og Industrirådet henledt opmærksomheden på, at de eksisterende finansieringsmuligheder ved nyetablering, ombygning og modernisering af bestående detailhandelsvirksomheder ikke på rimelig måde synes at kunne tilgodese behovet, og har derfor foreslået, at der gennemføres foranstaltninger, som under passende former — som hjælp til selvhjælp — kan støtte de bestræbelser, der af detailhandelens organisationer udfoldes med henblik på at tilvejebringe finansieringsmuligheder til modernisering af detailhandelen. De nævnte organisationer har peget på, at en sådan støtte eventuelt kunne ske i form af en statslig garantiordning i tilknytning til de af detailhandelen oprettede finansieringsinstitutter.

Jeg kan tilslutte mig de af erhvervsorganisationerne anførte synspunkter og vil i denne forbindelse gerne fremhæve, at en modernisering og effektivisering af distributionsleddet ikke blot har interesse for detailhandelen, men også for dansk erhvervslev i det hele taget og for forbrugerne.

I overensstemmelse med det anførte tilsigter lovforslaget at skabe forøgede finansieringsmuligheder for løsning af påtrængende produktivitetsfremmende anlægsinvesteringer inden for detailhandelen, navnlig inden for områder, hvor konkurrenceforholdene vil blive berørt af den foreslåede ændring i næringslovens § 26 om enbutiks-systemets bortfald, og dette formål foreslås tilgodeset derved, at handelsministeren bemyndiges til inden for et beløb af 30 mill. kr. at yde garanti af statskassen for forpligtelser indgået af finansieringsinstitutter, der er eller bliver oprettet af landsomfattende sammenslutninger af detailhandlende med det formål at yde bistand ved etablering, sammenlægning, ombygning og modernisering af virksomheder inden for detailhandelen.

[Handelsministeren.]

Den interesse, der i de seneste år har været inden for detailhandelen for oprettelse af sådanne finansieringsinstitutter, viser efter min opfattelse klart behovet for den af institutterne ydede bistand, der jo består i at medvirke til fremskaffelse af supplerende kapital i tilfælde, hvor ansøgeren ikke selv råder over de tilstrækkelige midler eller er i stand til at stille den sikkerhed, der normalt vil blive krævet for optagelse af et banklån.

Hertil kommer, at ændringerne i detailhandelens struktur fremover må forventes at ville foregå i et accelereret tempo, og at de kapitalkrav, den enkelte næringsdrivende vil blive stillet over for, vil være meget store. Såfremt lovforslaget gennemføres, vil der være skabt mulighed for fra statens side ved ydelse af garanti over for finansieringsinstitutterne at medvirke til i en overgangsperiode at forøge institutternes kapacitet. I denne forbindelse vil jeg gerne fremhæve, at en garantiordning som den foreslåede vil være pengepolitisk neutral, og at det ikke er tanken at give pengeinstitutterne nogen fortrinsstilling i form af genbelåningsadgang eller andet lignende for de lån, der er ydet med finansieringsinstitutternes garanti.

Da den med lovforslaget tilsigtede bistand som foreslået af de før nævnte erhvervsorganisationer ønskes ydet ud fra princippet hjælp til selvhjælp, foreslås det, at statsgarantien normalt ikke kan overstige det beløb, der i øvrigt er tilvejebragt som ansvarlig kapital for et givet finansieringsinstitut, hvad enten det drejer sig om indbetalt eller ikke indbetalt garantikapital eller oparbejdede reserver. For at muliggøre, at statslig medvirken i institutternes administration med deraf følgende forøget statsadministration undgås, foreslås det, at garantien ydes i form af en art „tabskaution“, således at statens garanti kun kan gøres gældende i det omfang, instituttets kapital i øvrigt ikke kan dække dets forpligtelser.

Den af finansieringsinstitutterne udøvede virksomhed vil hovedsagelig bestå i ydelse af garanti for lån, der i øvrigt optages på sædvanlige vilkår i pengeinstitutterne.

Da institutternes virksomhed som anført består i ydelse af garanti for lån, for hvilke

låntagerne ikke selv vil kunne yde fuldstændig reel sikkerhed, og som følgelig vil være forbundet med en vis tabsrisiko for instituttet, vil der ved afgørelsen af, om der vil kunne ydes en statsgaranti, blive lagt vægt på, at der til instituttet er knyttet en administration, der tilsikrer en forsvarelig sagkyndig sagsbehandling. Det vil således normalt blive krævet, at instituttet har en sådan størrelse, at det er i stand til at oprette et sekretariat med fast ansat medhjælp med den fornødne teknisk-økonomiske sagkundskab til vurdering af den enkelte låntagers projekt. For at opnå en statsgaranti vil det således normalt være et vilkår, at instituttets egenkapital mindst udgør 500.000 kr. Måske vil det endda i praksis vise sig hensigtsmæssigt at stille krav om en noget større egenkapital. For at tilsikre den fornødne sagkyndige administration og en vis ensartethed tilsigtes der kun ydet statsgaranti til et begrænset antal finansieringsinstitutter inden for hvert erhvervsområde, og mindre brancheorganisationer må eventuelt indlede et samarbejde med en hovedorganisation, som vil kunne forestå og koordinere de pågældende organisationers bestræbelser for at lette finansieringsmuligheder.

Efter forslaget vil der kun kunne ydes statsgaranti til finansieringsinstitutter, der er eller bliver oprettet af landsomfattende sammenslutninger af detailhandlende, og garantierne vil blive søgt fordelt på rimelig måde mellem de forskellige områder af detailomsætningen.

Det vil være en betingelse for ydelse af statsgaranti, at finansieringsinstituttets vedtægter er godkendt af handelsministeren. De hidtil oprettede finansieringsinstitutter er organiseret som selvejende institutioner, men også andre organisationsformer som f. eks. aktieselskaber, vil kunne godkendes. I øvrigt vil der ved handelsministeriets godkendelse af institutternes vedtægter blive tilstræbt et vist fællespræg, herunder krav om, at institutternes overskud ikke uden ministeriets samtykke vil kunne anvendes til andre formål end til dækning af tidligere underskud og henlæggelse til reservefonds, og at et eventuelt likvidationsprovenu ikke uden ministeriets samtykke vil kunne anvendes til andre formål end til fremme af almene brancheformål som f. eks.

[Handelsministeren.]

uddannelses- eller produktivitetsforanstaltninger.

Til bistand ved administrationen af garantiordningen foreslås der nedsat et særligt tilsynsråd på 3 medlemmer med henholdsvis økonomisk, administrativ og bankmæssig indsigt.

Et finansieringsinstituts adgang til at påtage sig forpligtelser vil normalt efter aftale med de private pengeinstitutter være begrænset i forhold til instituttets egenkapital. For de eksisterende institutters vedkommende er begrænsningen fastsat fra 4 til 10 gange egenkapitalen. Med den foreslåede garantiramme på 30 mill. kr. vil finansieringsinstitutternes kapacitet herefter kunne forøges med fra 120 mill. kr. til 300 mill. kr., og det vil efter min opfattelse være muligt inden for denne ramme at yde et værdifuldt bidrag til løsning af erhvervslivets finansieringsbehov inden for det pågældende område.

Ifølge forslaget § 5 skal garantierne nedbringes med en tiendedel årlig, første gang 1. april 1975, og der vil ikke kunne bevilges garantier efter udløbet af finansåret 1974-75. Der er således som tidligere omtalt tale om en overgangsordning, således at statens garantiforpligtelser vil være fuldt afviklet med udgangen af finansåret 1984-85.

Idet jeg i øvrigt tillade mig at henvise til bemærkningerne i lovforslaget, vil jeg gerne anbefale dette til velvillig behandling i det høje ting.

Endvidere har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ændringer i beværterloven*.

Lovforslaget fremsættes i tilknytning til det forslag til næringslov, som er fremsat her i tinget under et tidligere punkt på dagsordenen.

I meget stort omfang er det næringsretlige grundlag for den gældende næringslov og beværterloven fælles. De har begge deres udgangspunkt i næringsloven af 1857, og bortset fra at næringsloven af 1931 i enkelte tilfælde direkte er citeret i den gældende beværterlov, således at disse henvisninger må ajourføres, vil en ændring i næringsloven nødvendiggøre tilsvarende ændringer i beværterloven, for at de to lovkomplekser fortsat kan være i harmoni med

hinanden. De foreslåede ændringer tager derfor i alt væsentligt sigte på at bevare overensstemmelse mellem lovgivningerne for de to næringsområder. Det har derimod ikke været tanken at søge gennemført en egentlig revision af beværterloven. Jeg skal i denne forbindelse tillade mig at henvise til, at den gældende beværterlov blev revideret i 1958, ligesom loven senere er ændret ved lov nr. 241 af 7. juni 1963, hvor der blev indført forbud mod, at beværtere og gæstgivere finansieredes af drikkevareleverandører.

I et vist omfang har udviklingen siden beværterlovens sidste revision dog gjort det naturligt at benytte lejligheden her til at foreslå enkelte yderligere ændringer, som ikke står i direkte forbindelse med næringslovens revision. Til disse og enkelte andre af de i alt 18 punkter i lovforslaget vil jeg derfor gerne fremsætte nogle kommentarer, idet jeg i øvrigt skal tillade mig at henvise til lovforslagets bemærkninger til de enkelte punkter.

I beværterlovens § 10 fastlægges beværteres og gæstgiveres næringsområde. Ifølge paragraffens stk. 1, 2. pkt., må beværtere med ret til udskænkning af stærke drikke sælge indenlandsk stærkt øl og indenlandske destillerede stærke drikke ud af huset sammen med og som forholdsmæssigt tilbehør til tillavet mad. Det er min opfattelse, at tiden er løbet fra den omhandlede begrænsning til indenlandske produkter, der i øvrigt næppe stemmer med vore forpligtelser i henhold til EFTA-konventionen. Jeg har derfor, jfr. forslaget § 1, nr. 5, fundet det naturligt at foreslå, at der sammen med og som forholdsmæssigt tilbehør til tillavet mad ud af huset kan sælges alle former for stærke drikke. Jeg gør i denne forbindelse opmærksom på, at der ikke gælder nogen begrænsning i salget af andre drikkevarer ud af huset.

I 2. stykke af § 10 er konditorers næringsområde fastlagt. Konditornæring henregnes, jfr. beværterlovens § 1, stk. 1, hvor intet andet er bestemt, til beværternæring. Traditionelt har konditornæring imidlertid også karakter af håndværksnæring. Det ved bestemmelsen fastlagte næringsområde har derfor ifølge praksis måttet suppleres med den afsætningsret, der ifølge den gældende næringslovs § 24 tilkommer håndværkere,